ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

КАФЕДРА ПРАВА

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм навчання
спеціальності D8 Право

Розробник:
професор кафедри права,
доктор юридичних наук, професор
Микола ВЕСЕЛОВ

Кривий Ріг — 2026

Анотація

Методичні рекомендації є пакетом методичного забезпечення обов'язкового освітнього компонента «Методологія та організація наукових досліджень» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності D8 Право. Видання конкретизує порядок підготовки до практичних занять, виконання тематичної самостійної роботи та модульного контролю. Практичні завдання спрямовано на побудову дизайну правничого дослідження, обґрунтування системи методів, формування та критичну оцінку джерельної бази, збирання й аналіз даних, відповідальне використання цифрових технологій і штучного інтелекту, академічне письмо, аргументацію та апробацію результатів. Наведено алгоритми, зразки, тестові завдання, теми доповідей, критерії оцінювання й перевірені електронні ресурси.

Ключові слова: методологія науки, правниче дослідження, дизайн дослідження, методи правничого дослідження, джерельна база, академічна доброчесність, наукова комунікація, штучний інтелект, самостійна робота, модульна контрольна робота.

Зміст

Анотація **1**

1 Загальні положення **4**

1.1 Призначення та мета освітнього компонента 4

1.2 Цілі сталого розвитку 4

1.3 Обсяг і форми роботи 5

1.4 Загальний алгоритм підготовки 5

2 Методичні вказівки та завдання до практичних занять: денна форма **6**

2.1 Тема 1. Наука і методологія правничого дослідження: парадигми, рівні та критерії науковості (2 години) 6

2.2 Тема 2. Дизайн правничого дослідження: від наукової проблеми до гіпотези та очікуваних результатів (2 години) 9

2.3 Тема 3. Система методів правничого дослідження та методологічне обґрунтування їх вибору (2 години) 11

2.4 Тема 4. Інформаційна та джерельна база правничого дослідження: пошук, критична оцінка й академічне цитування (2 години) 13

2.5 Тема 5. Організація, збирання й аналіз даних у правничому дослідженні: цифрові технології та штучний інтелект (2 години) 16

2.6 Тема 6. Представлення та апробація результатів правничого дослідження: аргументація, академічна доброчесність і наукова комунікація (2 години) 19

2.7 Зведені критерії оцінювання практичних занять денної форми . 21

3 Методичні вказівки та завдання до практичних занять: заочна форма **22**

3.1 Інтегроване заняття 1. Методологія, дизайн і система методів правничого дослідження (теми 1–3; 2 години) 22

3.2 Інтегроване заняття 2. Джерела, дані, академічне письмо і наукова комунікація (теми 4–6; 2 години) 24

3.3 Зведені критерії оцінювання практичних занять заочної форми 26

4 Методичні вказівки та завдання до самостійної роботи 27
4.1 Організація самостійної роботи 27
4.2 Тематичні завдання 27
4.3 Вибіркове завдання самостійної роботи (10 балів) 29
4.4 Критерії оцінювання самостійної роботи 30

5 Індивідуально-консультативна робота: модульні контрольні роботи 30
5.1 Загальні методичні вказівки 30
5.2 Варіанти комплексної МКР 31
5.3 Пріоритетний цифровий аналог модульного контролю 32
5.4 Критерії оцінювання МКР 33

6 Перелік рекомендованої літератури 33
6.1 Основні джерела 33
6.2 Додаткові джерела 34
6.3 Публікації розробника, релевантні темам освітнього компонента 34
6.4 Нормативно-правові акти та офіційні ресурси 35

Прикінцеві настанови 36

1. Загальні положення

1.1. Призначення та мета освітнього компонента

Рекомендації укладено на підставі силабуса освітнього компонента «Методологія та організація наукових досліджень» на 2026/2027 навчальний рік. Вони призначені для організації послідовної роботи здобувача до, під час і після практичного заняття, а також для забезпечення прозорого оцінювання результатів самостійної та індивідуально-консультативної роботи.

Метою освітнього компонента є опанування здобувачами загальнонаукових і спеціальних методів наукових досліджень, спрямованих на розв'язання проблем у сфері права; формування вмінь ставити наукові завдання, планувати їх виконання, методологічно організовувати збирання та обробку інформації, генерувати ідеї щодо підвищення ефективності функціонування та інноваційного розвитку вітчизняного законодавства.

Опрацювання завдань сприяє формуванню здатності до абстрактного мислення, аналізу й синтезу; застосування знань у практичних ситуаціях; генерування нових ідей; прийняття обґрунтованих рішень; розроблення проєктів; використання правових доктрин і принципів; побудови юридичної аргументації; застосування міждисциплінарного підходу; представлення складної правової проблеми фаховій і нефаховій аудиторії.

1.2. Цілі сталого розвитку

Методичні рекомендації здатні сприяти досягненню таких Цілей сталого розвитку, визначених у силабусі:

- **Ціль 4 «Якісна освіта»** — через розвиток критичного мислення, умінь самостійно оновлювати знання, здійснювати доказовий пошук та оцінювати надійність інформації;
- **Ціль 10 «Скорочення нерівності»** — через орієнтацію правничих досліджень на захист прав вразливих груп та оцінювання інклюзивності правового регулювання;
- **Ціль 16 «Мир, справедливість та сильні інститути»** — через використання науково обґрунтованих підходів до доступу до правосуддя, протидії корупції, реформування судової системи й підвищення

ефективності публічних інституцій.

1.3. Обсяг і форми роботи

Освітній компонент має обсяг 3 кредити ЄКТС (90 годин). Розподіл годин відповідає силабусу.

Вид роботи	**Денна**	**Заочна**
Лекції	12	4
Практичні заняття	12	4
Самостійна робота	56	72
Індивідуально-консультативна робота (модульний контроль)	10	10
Усього	**90**	**90**

Для денної форми передбачено шість практичних занять по 2 години за шістьма темами силабуса. Для заочної форми передбачено два інтегровані практичні заняття по 2 години: перше охоплює теми 1–3, друге — теми 4–6. Таке інтегрування не змінює змісту тем, а забезпечує його опрацювання в межах 4 контактних годин.

Форма підсумкового контролю — залік. Максимум за освітній компонент становить 100 балів. Практична підготовка оцінюється до 40 балів для денної та до 30 балів для заочної форми; модульні контрольні роботи — до 20 балів; виконання і захист самостійної роботи — до 30/40 балів відповідно; професійні комунікації та наукова робота — до 5 балів за кожною складовою.

1.4. Загальний алгоритм підготовки

До кожного практичного заняття здобувач: (1) опрацьовує зміст відповідної теми силабуса; (2) читає рекомендовані першоджерела; (3) готує стислі відповіді на питання для обговорення; (4) виконує практичне завдання у визначеному форматі; (5) перевіряє чинність нормативних актів і справжність бібліографічних даних; (6) проходить самоперевірку за тестами; (7) фіксує використання цифрових засобів і штучного інтелекту, якщо вони застосовувалися. Вигадані джерела, неперевірені цитати та приховане використання чужого тексту не допускаються.

2. Методичні вказівки та завдання до практичних занять: денна форма

У тематичних переліках навчальні посібники та базові курси становлять **основні джерела**, наукові статті, стандарти й дослідницькі видання — **додаткові джерела**, закони та офіційні бази — **нормативні й офіційні джерела**. Кожний перелік містить не більше п'яти найбільш релевантних позицій.

2.1. Тема 1. Наука і методологія правничого дослідження: парадигми, рівні та критерії науковості (2 години)

Навчальна мета. Знати: поняття науки й методології; класичну, некласичну та постнекласичну моделі науки; критерії науковості; чотири рівні методологічного знання; роль доктрини, законодавства, судової практики й емпіричних даних. **Уміти:** відмежовувати наукове твердження від псевдонаукового; виявляти ціннісні припущення; будувати чотирирівневу методологічну схему правничого дослідження.

Питання для обговорення

1. Як зміна класичної, некласичної та постнекласичної моделей науки впливає на правниче дослідження?
2. За якими критеріями можна відмежувати наукове знання від позанаукового та псевдонаукового?
3. У чому полягає специфіка об'єктивності й дослідницької рефлексії у праві?
4. Як співвідносяться доктрина, принципи права, законодавство, судова практика й емпіричні факти?
5. Які можливості дають міждисциплінарний і феноменологічний підходи?

Практичне завдання

Оберіть конкретну правову проблему та побудуйте методологічну карту з чотирьох рівнів: філософського, загальнонаукового, конкретно-наукового і процедурного. На матеріалі однієї публікації М. Ю. Веселова визначте наукову

проблему, тип знання, ціннісні припущення, використані джерела та ознаки міждисциплінарності.

Поради до виконання: формулюйте проблему як суперечність або прогалину, а не як загальну тему; для кожного рівня називайте не лише метод, а й його функцію; відокремте позицію автора від перевірюваних фактів; не приписуйте статті методи, застосування яких не підтверджується її текстом.

Зразок фрагмента: проблема — неоднозначність статусу судового прецеденту; філософський рівень — герменевтична орієнтація для тлумачення змісту правових позицій; загальнонауковий — системний підхід для встановлення місця судової практики в механізмі правового регулювання; конкретно-науковий — порівняльно-правовий метод; процедурний — відбір рішень за визначеними критеріями та кодування типів правових позицій.

Необхідні ресурси: офіційна база «Законодавство України», наукові репозитарії та сайти фахових видань, текстовий редактор, табличний процесор, засіб створення презентацій; за потреби — Google Scholar.

Теми доповідей/рефератів

1. Класична, некласична і постнекласична моделі науки у правознавстві.
2. Проблема демаркації науки та псевдонауки у правовій сфері.
3. Об'єктивність і ціннісна зумовленість правничого дослідження.
4. Правова доктрина як джерело наукового знання.
5. Міждисциплінарність сучасних правничих досліджень.
6. Феноменологічний підхід до дослідження корупційних правопорушень.
7. Методологічний статус принципів права.

Тестові завдання

1. Який рівень методології визначає конкретні операції з відбору та кодування судових рішень?
   А) філософський;
   Б) загальнонауковий;
   В) конкретно-науковий;
   Г) процедурний.
2. Що найточніше характеризує критерій перевірюваності?
   А) можливість зіставити твердження з аргументами або даними;

Б) популярність твердження;

В) посилання лише на підручник;

Г) відповідність позиції дослідника.

3. Що є ознакою міждисциплінарного дослідження?

А) механічне збільшення списку джерел;

Б) поєднання правових і релевантних методів іншої науки для одного питання;

В) відмова від юридичних методів;

Г) використання лише статистики.

Правильні відповіді: 1 — Г; 2 — А; 3 — Б.

Рекомендовані джерела

1. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2022. 48 с. URL: https://doi.org/10.32837/11300.22511 (дата звернення: 23.08.2026).
2. Рева С. І., Веселов М. Ю. Феноменологічне розуміння корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*. 2024. Вип. 1. С. 63–70. URL: https://doi.org/10.32782/cuj-2024-1-8 (дата звернення: 23.08.2026).
3. Веселов М. Ю., Гуржій А. В., Полтавець А. А. Принцип патріотизму в діяльності посадових (службових) осіб як правова категорія. *Науковий вісник Київського інституту Національної гвардії України*. 2024. № 2. С. 70–77. URL: https://doi.org/10.59226/2786-6920.2.2024.70-77 (дата звернення: 23.08.2026).
4. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text (дата звернення: 23.08.2026).

Критерії оцінювання (до 7 балів): коректність формулювання проблеми та побудови чотирьох методологічних рівнів — 3 бали; обґрунтування функцій методів — 2 бали; аналіз публікації та усний захист — 1 бал; належне оформлення джерел — 1 бал.

2.2. Тема 2. Дизайн правничого дослідження: від наукової проблеми до гіпотези та очікуваних результатів (2 години)

Навчальна мета. Знати: вимоги до теми, актуальності, об'єкта, предмета, мети, завдань, дослідницького питання, гіпотези, новизни та дизайну дослідження. **Уміти:** складати паспорт дослідження; формулювати перевірювану гіпотезу; будувати матрицю узгодженості елементів дослідницького дизайну.

Питання для обговорення

1. Чим наукова проблема відрізняється від теми та прогалини у знанні?
2. Як узгодити об'єкт, предмет, мету й завдання дослідження?
3. Яким вимогам має відповідати дослідницьке питання?
4. Коли гіпотеза є перевірюваною та спростовуваною?
5. Як відмежувати наукову новизну від опису вже відомого?

Практичне завдання

Підготуйте односторінковий «паспорт» власного дослідження: тема; проблема; актуальність; об'єкт; предмет; мета; 4–6 завдань; дослідницьке питання; робоча гіпотеза; очікувана новизна; теоретичне і практичне значення. Додайте матрицю «питання — гіпотеза — завдання — метод — очікуваний результат».

Поради: предмет має бути вужчим за об'єкт; мета формулює очікуваний пізнавальний результат, а завдання — послідовні кроки; уникайте дієслів «розглянути» й «ознайомитися» як єдиних маркерів результату; гіпотеза повинна передбачати умови перевірки.

Зразок: питання — «За яких умов усталена судова практика набуває регулятивного значення у континентальній правовій системі?»; гіпотеза — «Якщо правова позиція систематично відтворюється судами та забезпечує передбачуваність тлумачення, то її фактична регулятивна роль зростає, хоча формальний статус джерела права не змінюється»; перевірка — аналіз нормативних приписів, вибірки рішень і доктринальних позицій.

Необхідні ресурси: офіційна база «Законодавство України», наукові репозитарії та сайти фахових видань, текстовий редактор, табличний процесор, засіб створення презентацій; за потреби — Google Scholar.

Теми доповідей/рефератів

1. Наукова проблема і прогалина у правничому знанні.
2. Межі формулювання об'єкта та предмета правничого дослідження.
3. Дослідницьке питання як центр дизайну дослідження.
4. Верифікація та фальсифікація робочої гіпотези.
5. Пошуковий, описовий і пояснювальний дизайни.
6. Порівняльний та оцінювальний дизайни у праві.
7. Критерії наукової новизни магістерського дослідження.

Тестові завдання

1. Яке формулювання найкраще відображає предмет дослідження?
   А) уся правова система України;
   Б) конкретні властивості та зв'язки в межах об'єкта;
   В) перелік використаної літератури;
   Г) план роботи.
2. Яка ознака є обов'язковою для робочої гіпотези?
   А) максимальна загальність;
   Б) неможливість спростування;
   В) перевірюваність;
   Г) збіг із назвою теми.
3. Який зв'язок у дизайні є логічно правильним?
   А) метод обирають незалежно від питання;
   Б) завдання не пов'язані з метою;
   В) очікуваний результат відповідає завданню та методу;
   Г) новизна дорівнює актуальності.

Правильні відповіді: 1 — Б; 2 — В; 3 — В.

Рекомендовані джерела

1. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. Методологія та організація наукових досліджень. Одеса : Фенікс, 2022. 48 с. URL: https://doi.org/10.32837/11300.22511 (дата звернення: 23.08.2026).
2. Jonker, J., & Pennink, B. (2009). *The essence of research methodology: A concise guide for Master and PhD students in management science*. Springer.

https://doi.org/10.1007/978-3-540-71659-4.
3. Веселов М. Ю., Гуржій Т. О., Коваленко В. Л. Статус та роль судового прецеденту в країнах європейського континентального права. *Правовий часопис Донбасу*. 2025. № 4. С. 10–16. URL: https://doi.org/10.32782/2523-4269-2025-93-10-16 (дата звернення: 23.08.2026).
4. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text (дата звернення: 23.08.2026).

Критерії оцінювання (до 7 балів): повнота паспорта — 2; внутрішня узгодженість матриці — 2; перевірюваність гіпотези — 2; оформлення й захист — 1.

2.3. Тема 3. Система методів правничого дослідження та методологічне обґрунтування їх вибору (2 години)

Навчальна мета. Знати: відмінності між методом, методикою, процедурою й інструментом; систему філософських, загальнонаукових, спеціально-юридичних та емпіричних методів; поняття валідності, надійності, репрезентативності й тріангуляції. **Уміти:** добирати метод відповідно до предмета і питання; реконструювати дослідницьку процедуру; визначати межі висновків; обґрунтовувати методологічну тріангуляцію.

Питання для обговорення

1. Як співвідносяться метод, методика, процедура та інструмент?
2. Які можливості й обмеження мають спеціально-юридичні методи?
3. Чим доктринальна стратегія відрізняється від емпіричної?
4. Як оцінити валідність, надійність і репрезентативність результатів?
5. Коли методологічна тріангуляція посилює доказовість?

Практичне завдання

Проведіть методологічний аудит публікації про ефективність адміністративно-правового регулювання або про судовий прецедент. Визначте явні й неявні методи, одиниці аналізу чи порівняння, типи джерел, процедуру переходу від матеріалу до висновку та межі узагальнення. Для власної теми складіть

таблицю «завдання — метод — матеріал — процедура — очікувані дані» і поясніть, чому один альтернативний метод є менш придатним.

Зразок рядка: завдання — порівняти статус судового прецеденту; метод — порівняльно-правовий; матеріал — законодавство, судові рішення, доктрина двох правопорядків; процедура — застосування однакових критеріїв «формальний статус / обов'язковість / спосіб відступу»; дані — зіставна матриця подібностей і відмінностей.

Необхідні ресурси: офіційна база «Законодавство України», наукові репозитарії та сайти фахових видань, текстовий редактор, табличний процесор, засіб створення презентацій; за потреби — Google Scholar.

Теми доповідей/рефератів

1. Формально-юридичний метод: можливості та межі.
2. Порівняльно-правовий метод і проблема зіставності.
3. Герменевтика у правничому дослідженні.
4. Якісні, кількісні та змішані стратегії у праві.
5. Валідність і надійність емпіричного правничого дослідження.
6. Репрезентативність вибірки судових рішень.
7. Методологічна тріангуляція.

Тестові завдання

1. Який метод насамперед застосовують для тлумачення змісту юридичного тексту?
   А) статистичний;
   Б) герменевтичний;
   В) експериментальний;
   Г) біографічний.
2. Що означає валідність?
   А) сталість результату за повторення;
   Б) відповідність вимірювання тому явищу, яке досліджують;
   В) великий обсяг тексту;
   Г) наявність п'яти методів.
3. Що є коректною тріангуляцією?
   А) повторення одного аргументу;

Б) поєднання різних джерел або методів для перевірки висновку;

В) заміна даних припущеннями;

Г) використання трьох цитат.

Правильні відповіді: 1 — Б; 2 — Б; 3 — Б.

Рекомендовані джерела

1. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. Методологія та організація наукових досліджень. Одеса : Фенікс, 2022. URL: https://doi.org/10.32837/11300.22511 (дата звернення: 23.08.2026).
2. Веселов М. Ю., Веселова Л. Ю. Ефективність адміністративно-правового регулювання: теоретично-прикладний вимір. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 3. С. 69–78. URL: https://doi.org/10.32782/2078-3566-2024-3-09 (дата звернення: 23.08.2026).
3. Веселов М. Ю., Гуржій Т. О., Скрипка О. М. Феномен судового прецеденту в Україні, напрями конвергенції в системі правового регулювання. *Українська поліцеїстика: теорія, законодавство, практика*. 2025. № 4. С. 194–200. URL: https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-4-16-34 (дата звернення: 23.08.2026).
4. Badache, F., Kimber, L. R., & Maertens, L. (Eds.). (2023). *International organizations and research methods: An introduction*. University of Michigan Press. https://doi.org/10.3998/mpub.11685289.

Критерії оцінювання (до 7 балів): точність аудиту — 2; відповідність методів завданням — 2; опис процедури й меж висновку — 2; оформлення та захист — 1.

2.4. Тема 4. Інформаційна та джерельна база правничого дослідження: пошук, критична оцінка й академічне цитування (2 години)

Навчальна мета. Знати: види первинних і вторинних джерел; критерії чинності, релевантності, авторитетності, актуальності, точності та незалежності; принципи системного пошуку, інтегрованого аналізу й академічного цитування. **Уміти:** укладати пошуковий протокол; перевіряти чинність нормативного акта; оцінювати надійність джерела; готувати анотовану бібліографію

за ДСТУ 8302:2015 та APA для іншомовних джерел.

Питання для обговорення

1. Які джерела є первинними та вторинними у правничому дослідженні?
2. Як перевірити чинність, юридичну силу й релевантну редакцію нормативного акта?
3. З яких елементів складається відтворювана стратегія інформаційного пошуку?
4. За якими ознаками виявляють сумнівні, застарілі або сфабриковані матеріали?
5. Як коректно цитувати, перефразовувати та оформлювати бібліографічні посилання?

Практичне завдання

Розробіть протокол пошуку для власної теми: дослідницьке питання; ключові слова українською й англійською мовами; синоніми; пошукові оператори; бази; часові межі; критерії включення та виключення. Відберіть не менше шести різнотипних джерел, оцініть кожне за чек-листом і створіть анотовану бібліографію. На прикладі статті про момент виявлення адміністративного правопорушення простежте зв'язок нормативних джерел із доктринальними аргументами.

Чек-лист: авторство й інституційна належність; тип рецензування; дата та редакція; наявність DOI/сталого URL; метод і джерела даних; відповідність висновків доказам; конфлікт інтересів; можливість перевірити цитату.

Зразок пошукового рядка: `("судовий прецедент"OR "правова позиція") AND (Україна OR "континентальне право")`. Для англомовного пошуку: `("judicial precedent"OR "case law") AND Ukraine AND "civil law"`.

Необхідні ресурси: офіційна база «Законодавство України», наукові репозитарії та сайти фахових видань, текстовий редактор, табличний процесор, засіб створення презентацій; за потреби — Google Scholar.

Теми доповідей/рефератів

1. Первинні й вторинні джерела у правничому дослідженні.
2. Системний пошук правничої літератури.
3. Критерії надійності наукового джерела.
4. Карта наукової дискусії як результат огляду літератури.
5. Пошукові оператори й цитатний пошук.
6. Бібліографічні менеджери у роботі правника-дослідника.
7. ДСТУ 8302:2015 та APA: сфери застосування й типові помилки.

Тестові завдання

1. Що є первинним джерелом для аналізу змісту чинної правової норми?
   А) наукова стаття;
   Б) офіційний текст нормативно-правового акта;
   В) навчальний посібник;
   Г) оглядова публікація.
2. Який елемент робить пошук відтворюваним?
   А) опис баз, запитів, дат і критеріїв відбору;
   Б) лише кількість знайдених сторінок;
   В) використання одного ключового слова;
   Г) відсутність часових меж.
3. Що потрібно зробити перед використанням прямої цитати?
   А) перекласти без посилання;
   Б) перевірити її за оригіналом і зазначити джерело;
   В) замінити кілька слів;
   Г) послатися на пошукову систему.

Правильні відповіді: 1 — Б; 2 — А; 3 — Б.

Рекомендовані джерела

1. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=64411 (дата звернення: 23.08.2026).
2. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. Методологія та організація

наукових досліджень. Одеса : Фенікс, 2022. URL: https://doi.org/10.32837/11300.22511 (дата звернення: 23.08.2026).
3. Веселов М. Ю., Рева С. І. Правова проблема визначення моменту виявлення адміністративного правопорушення (на прикладі правопорушень, пов'язаних з корупцією). *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 1. С. 188–194. URL: https://doi.org/10.31733/2078-3566-2024-1-200-207 (дата звернення: 23.08.2026).
4. Законодавство України : офіційна база даних. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws (дата звернення: 23.08.2026).
5. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text (дата звернення: 23.08.2026).

Критерії оцінювання (до 7 балів): повнота пошукового протоколу — 2; якість відбору й критичної оцінки — 2; коректність шести описів — 2; карта зв'язків і захист — 1.

2.5. Тема 5. Організація, збирання й аналіз даних у правничому дослідженні: цифрові технології та штучний інтелект (2 години)

Навчальна мета. Знати: етапи організаційного плану; операціоналізацію понять; одиниці аналізу, показники, індикатори та вибірку; методи збирання й аналізу даних; відмінність кореляції від причинності; можливості та ризики генеративного ШІ. **Уміти:** складати відтворюваний протокол роботи з даними; будувати коректну візуалізацію; перевіряти ШІ-відповідь за першоджерелами; забезпечувати конфіденційність і прозорість використання ШІ.

Питання для обговорення

1. Як операціоналізувати правове поняття та визначити одиницю аналізу?
2. Як обрати вибірку для контент-аналізу нормативних актів або судових рішень?
3. Які вимоги висуваються до кодування, узагальнення та візуалізації даних?
4. Чому кореляція не доводить причинності?
5. Які ризики генеративного ШІ потребують перевірки та декларування?

Практичне завдання

На матеріалі публікації про дорожньо-транспортну аварійність за участю військовослужбовців реконструюйте ланцюг «джерело даних — показник — спосіб аналізу — візуалізація — висновок» і перевірте, чи не виходить висновок за межі даних. Для власної теми створіть мініпротокол збирання й аналізу даних. Виконайте одну допоміжну операцію за допомогою генеративного ШІ, перевірте кожне фактичне твердження та посилання за першоджерелом, додайте журнал перевірки.

Зразок декларації: «Генеративний ШІ використано 20.08.2026 для формування початкового переліку пошукових термінів. Усі терміни перевірено автором; бібліографічні записи сформовано за оригіналами; конфіденційні та персональні дані до системи не вводилися. Остаточний добір і висновки виконано автором».

Зразок таблиці перевірки: твердження/посилання; результат перевірки; першоджерело; виправлення; рішення про використання. Діаграма повинна мати назву, підписані осі, одиниці вимірювання, джерело даних і не спотворювати масштаб.

Необхідні ресурси: офіційна база «Законодавство України», наукові репозитарії та сайти фахових видань, текстовий редактор, табличний процесор, засіб створення презентацій; за потреби — Google Scholar.

Теми доповідей/рефератів

1. Операціоналізація правових понять.
2. Контент-аналіз судових рішень.
3. Вибірка в емпіричному правничому дослідженні.
4. Експертне інтерв'ю та анкетування у праві.
5. Кореляція, причинність і типові помилки висновку.
6. Візуалізація правової статистики.
7. Генеративний ШІ: можливості, упередження та «галюцинації».
8. Конфіденційність і відповідальність дослідника під час використання ШІ.

Тестові завдання

1. Що є операціоналізацією поняття?
   А) переклад терміна;
   Б) визначення спостережуваних показників поняття;
   В) збільшення списку літератури;
   Г) формулювання назви.
2. Який висновок про кореляцію є коректним?
   А) вона автоматично доводить причинність;
   Б) вона показує зв'язок, який потребує окремого причинного обґрунтування;
   В) вона не потребує даних;
   Г) вона можлива лише у кримінальному праві.
3. Яка практика використання ШІ є належною?
   А) включити неперевірене посилання;
   Б) ввести конфіденційні дані;
   В) перевірити результат за першоджерелами й задекларувати спосіб використання;
   Г) приховати використання.

Правильні відповіді: 1 — Б; 2 — Б; 3 — В.

Рекомендовані джерела

1. Веселов М. Ю., Марценишин І. Ю., Приходько А. О. Аналіз стану дорожньо-транспортної аварійності за участю військовослужбовців в Україні. *Правовий часопис Донбасу*. 2024. № 2(87). С. 14–20. URL: https://doi.org/10.32782/2523-4269-2024-87-14-20 (дата звернення: 23.08.2026).
2. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. Методологія та організація наукових досліджень. Одеса : Фенікс, 2022. URL: https://doi.org/10.32837/11300.22511 (дата звернення: 23.08.2026).
3. Badache, F., Kimber, L. R., & Maertens, L. (Eds.). (2023). *International organizations and research methods: An introduction*. University of Michigan Press. https://doi.org/10.3998/mpub.11685289.
4. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text (дата звернення: 23.08.2026).

Критерії оцінювання (до 6 балів): реконструкція процедури — 1.5; мініпротокол — 1.5; коректна візуалізація — 1; журнал перевірки ШІ — 1; висновок і захист — 1.

2.6. Тема 6. Представлення та апробація результатів правничого дослідження: аргументація, академічна доброчесність і наукова комунікація (2 години)

Навчальна мета. Знати: структуру кваліфікаційної роботи, статті, тез і звіту; елементи юридичної аргументації; вимоги до назви, анотації, ключових слів, висновків і новизни; форми апробації; види порушень академічної доброчесності. **Уміти:** будувати аргументаційну карту; готувати анотацію та презентацію; рецензувати науковий текст; коректно перефразовувати й декларувати авторство.

Питання для обговорення

1. Як структура наукової статті пов'язана з логікою дослідження?
2. Чим аналіз і аргументація відрізняються від опису?
3. Як пов'язати тезу, докази, контраргумент і висновок?
4. Як формулювати наукову новизну та практичні рекомендації?
5. Які правила доброчесності діють під час авторства, цитування, рецензування й апробації?

Практичне завдання

За однією з публікацій автора-викладача складіть аргументаційну карту: основна теза; підстави; докази; приховані припущення; можливе заперечення; відповідь; висновок. За власним міні-дослідженням підготуйте назву, анотацію до 120 слів, п'ять ключових слів і три змістові слайди. Проведіть взаємне сліпе рецензування за критеріями логічності, доказовості, новизни, доброчесності та зрозумілості.

Зразок аргументаційного вузла: теза — усталена судова практика виконує фактичну орієнтувальну функцію; доказ — повторюваність право-

вої позиції та мотивовані посилання судів; заперечення — судове рішення формально не є нормативним актом; відповідь — функціональний вплив не тотожний формальному статусу джерела права.

Поради: в анотації подайте проблему, мету, метод, головний результат і значення; не включайте загальні фрази без інформації; один слайд має передавати одну тезу; рецензія повинна містити конкретне зауваження і спосіб виправлення.

Необхідні ресурси: офіційна база «Законодавство України», наукові репозитарії та сайти фахових видань, текстовий редактор, табличний процесор, засіб створення презентацій; за потреби — Google Scholar.

Теми доповідей/рефератів

1. Архітектура наукової статті з права.
2. Юридична аргументація та її логічні помилки.
3. Наукова новизна і практичне значення результатів.
4. Академічний стиль і термінологічна точність.
5. Види академічного плагіату та коректне перефразування.
6. Наукове рецензування й конфлікт інтересів.
7. Усна та візуальна презентація правової проблеми.
8. Відкритий доступ та інтелектуальна власність дослідника.

Тестові завдання

1. Який елемент анотації повідомляє, що саме встановив автор?
   А) актуальність;
   Б) головний результат;
   В) перелік усіх джерел;
   Г) біографія автора.
2. Що є академічним плагіатом?
   А) коректно оформлена коротка цитата;
   Б) оприлюднення чужого результату як власного;
   В) власний аргумент;
   Г) критичне рецензування.
3. Що робить аргументацію повнішою?
   А) ігнорування заперечень;

Б) розгляд релевантного контраргументу та відповідь на нього;

В) збільшення кількості слайдів;

Г) повторення тези.

Правильні відповіді: 1 — Б; 2 — Б; 3 — Б.

Рекомендовані джерела

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text (дата звернення: 23.08.2026).
2. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text (дата звернення: 23.08.2026).
3. Наукова комунікація в цифрову епоху : онлайн-курс. Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/science-communication-digital era/ (дата звернення: 23.08.2026).
4. Веселов М. Ю., Гуржій Т. О., Скрипка О. М. Феномен судового прецеденту в Україні, напрями конвергенції в системі правового регулювання. 2025. URL: https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-4-16-34 (дата звернення: 23.08.2026).
5. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=64411 (дата звернення: 23.08.2026).

Критерії оцінювання (до 6 балів): аргументаційна карта — 2; анотація й ключові слова — 1.5; три слайди — 1; якість рецензії та доопрацювання — 1; дотримання доброчесності — 0.5.

2.7. Зведені критерії оцінювання практичних занять денної форми

Максимум — 40 балів: теми 1–4 по 7 балів, теми 5–6 по 6 балів. Робота оцінюється лише за умови її усного захисту. Повний бал передбачає правильне застосування понять і методів, відтворювану процедуру, опору на перевірені джерела, логічний висновок, самостійність та належне оформлення. Технічні помилки, неповна процедура, неперевірені джерела або неможливість пояснити власний результат зменшують оцінку пропорційно. Фабрикація даних, вигадані джерела, плагіат або подання згенерованого тексту без перевірки й декларування означають, що робота не може бути зарахована до усунення

порушення.

3. Методичні вказівки та завдання до практичних занять: заочна форма

3.1. Інтегроване заняття 1. Методологія, дизайн і система методів правничого дослідження (теми 1–3; 2 години)

Навчальна мета. Знати: парадигми й рівні методології; елементи дизайну дослідження; систему методів та критерії їх придатності. **Уміти:** побудувати узгоджений паспорт правничого дослідження; обрати й обґрунтувати методи; визначити процедури, дані та межі висновків.

Питання для обговорення

1. Як критерії науковості й рівні методології впливають на дизайн правничого дослідження?
2. Як перейти від проблеми й дослідницького питання до перевірюваної гіпотези?
3. Як забезпечити узгодженість об'єкта, предмета, мети, завдань і результатів?
4. За якими критеріями обирають доктринальну, емпіричну або змішану стратегію?
5. Як валідність, надійність і тріангуляція обмежують або посилюють висновок?

Практичне завдання

До заняття підготуйте інтегровану дослідницьку карту на 2–3 сторінки: проблема; рівні методології; об'єкт і предмет; питання; гіпотеза; мета; 4 завдання; для кожного завдання — метод, матеріал, процедура та результат. На занятті проведіть взаємний аудит карти іншого здобувача.

Зразок контролю узгодженості: якщо завдання передбачає «визначити динаміку», матеріал повинен містити зіставні дані за періоди, а метод — спосіб кількісного порівняння; формально-юридичний аналіз одного акта сам по собі такого результату не забезпечує.

Необхідні ресурси: офіційна база «Законодавство України», наукові репозитарії та сайти фахових видань, текстовий редактор, табличний процесор, засіб створення презентацій; за потреби — Google Scholar.

Теми доповідей/рефератів

1. Критерії науковості правничого знання.
2. Чотири рівні методології дослідження.
3. Проблема, питання та гіпотеза у дизайні дослідження.
4. Критерії наукової новизни.
5. Доктринальні й емпіричні стратегії.
6. Методологічна тріангуляція у праві.
7. Межі порівняльно-правового методу.

Тестові завдання

1. Який елемент безпосередньо пов'язує прогалину у знанні з процедурою пошуку відповіді?
   А) дослідницьке питання;
   Б) титульний аркуш;
   В) список скорочень;
   Г) кількість сторінок.
2. Яка послідовність є логічною?
   А) метод — тема — випадкові дані;
   Б) проблема — питання — гіпотеза — метод — висновок;
   В) висновок — проблема — джерело;
   Г) новизна — список літератури — мета.
3. Коли альтернативний метод визнають менш придатним?
   А) коли він новий;
   Б) коли він не дає даних, потрібних для відповіді на питання;
   В) коли він іншомовний;
   Г) коли його застосовує інший автор.

Правильні відповіді: 1 — А; 2 — Б; 3 — Б.

Рекомендовані джерела

1. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. Методологія та організація наукових досліджень. 2022. URL: https://doi.org/10.32837/11300.22511 (дата звернення: 23.08.2026).
2. Веселов М. Ю., Веселова Л. Ю. Ефективність адміністративно-правового регулювання: теоретично-прикладний вимір. 2024. URL: https://doi.org/10.32782/2078-3566-2024-3-09 (дата звернення: 23.08.2026).
3. Рева С. І., Веселов М. Ю. Феноменологічне розуміння корупційних правопорушень. 2024. URL: https://doi.org/10.32782/cuj-2024-1-8 (дата звернення: 23.08.2026).
4. Badache, F., Kimber, L. R., & Maertens, L. (Eds.). (2023). *International organizations and research methods*. https://doi.org/10.3998/mpub.11685289.

Критерії оцінювання (до 15 балів): методологічні рівні — 3; паспорт і гіпотеза — 4; система методів і процедур — 4; критичний аудит — 2; оформлення та захист — 2.

3.2. Інтегроване заняття 2. Джерела, дані, академічне письмо і наукова комунікація (теми 4–6; 2 години)

Навчальна мета. Знати: принципи системного пошуку; критерії надійності джерел; правила збирання, аналізу й візуалізації даних; засади академічної доброчесності та наукової комунікації. **Уміти:** підготувати відтворюваний пошуково-аналітичний протокол; перевірити ШІ-результат; оформити бібліографію, анотацію й аргументаційну карту.

Питання для обговорення

1. Як об'єднати пошуковий протокол, критерії відбору та критичну оцінку джерел?
2. Як забезпечити відтворюваність збирання, кодування й аналізу даних?
3. Які помилки виникають під час переходу від показника до висновку?
4. Як перевіряти результати генеративного ШІ та захищати конфіденційні дані?
5. Як перетворити результати аналізу на доброчесну наукову аргументацію й презентацію?

Практичне завдання

Підготуйте пакет: пошуковий протокол; шість перевірених джерел; таблиця даних або кодування; одна візуалізація; журнал перевірки однієї ШІ-операції; аргументаційна карта; анотація до 120 слів; п'ять ключових слів. На занятті презентуйте пакет за 5 хвилин і надайте коротку рецензію іншому здобувачеві.

Зразок структури презентації: слайд 1 — проблема, питання, джерела; слайд 2 — метод, дані, візуалізація; слайд 3 — головний висновок, межі, практичне значення та декларація використання ШІ.

Необхідні ресурси: офіційна база «Законодавство України», наукові репозитарії та сайти фахових видань, текстовий редактор, табличний процесор, засіб створення презентацій; за потреби — Google Scholar.

Теми доповідей/рефератів

1. Надійність електронних правничих джерел.
2. Відтворюваний протокол контент-аналізу.
3. Правила візуалізації правової статистики.
4. Академічне цитування за ДСТУ 8302:2015 та APA.
5. Відповідальне використання генеративного ШІ.
6. Аргументаційна карта наукового тексту.
7. Сліпе рецензування й публікаційна етика.
8. Наукова комунікація для фахової та нефахової аудиторії.

Тестові завдання

1. Що має супроводжувати візуалізацію?
   А) лише колір;
   Б) назва, одиниці та джерело даних;
   В) ім'я програми без даних;
   Г) неперевірений прогноз.
2. Яке джерело слід використати для перевірки чинної редакції закону?
   А) анонімний допис;
   Б) офіційну базу «Законодавство України»;
   В) переказ у презентації;
   Г) відповідь чатбота.

3. Що є належним результатом рецензування?
   А) оцінка без пояснення;
   Б) конкретне зауваження, обґрунтування і рекомендація;
   В) переписування тексту за автора;
   Г) поширення рукопису.

Правильні відповіді: 1 — Б; 2 — Б; 3 — Б.

Рекомендовані джерела

1. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=64411 (дата звернення: 23.08.2026).
2. Веселов М. Ю., Марценишин І. Ю., Приходько А. О. Аналіз стану дорожньо-транспортної аварійності за участю військовослужбовців в Україні. 2024. URL: https://doi.org/10.32782/2523-4269-2024-87-14-20 (дата звернення: 23.08.2026).
3. Наукова комунікація в цифрову епоху : онлайн-курс. Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/science-communication-digital era/ (дата звернення: 23.08.2026).
4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text (дата звернення: 23.08.2026).
5. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text (дата звернення: 23.08.2026).

Критерії оцінювання (до 15 балів): пошук і джерела — 3; дані та візуалізація — 3; перевірка ШІ — 2; аргументація й анотація — 3; презентація та рецензія — 2; оформлення й доброчесність — 2.

3.3. Зведені критерії оцінювання практичних занять заочної форми

Кожне інтегроване заняття оцінюється до 15 балів, разом — до 30 балів. Робота, подана дистанційно, має містити всі проміжні матеріали, що дають змогу відтворити процедуру. Усний синхронний або записаний захист є обов'язковим. Критерії самостійності, перевірки джерел, академічної доброчесності й декларування ШІ є тотожними критеріям для денної форми.

4. Методичні вказівки та завдання до самостійної роботи

4.1. Організація самостійної роботи

Самостійна робота охоплює поглиблене опрацювання шести тем, підготовку до практичних занять і формування тематичного портфоліо. Обсяг становить 56 годин для денної та 72 години для заочної форми.

Тема	**Денна**	**Заочна**
1. Наука і методологія правничого дослідження	10	12
2. Дизайн правничого дослідження	10	12
3. Система методів правничого дослідження	9	12
4. Інформаційна та джерельна база	9	12
5. Організація, збирання й аналіз даних; цифрові технології та ШІ	9	12
6. Представлення та апробація результатів	9	12
Усього	**56**	**72**

Для кожного продукту здобувач подає файл, перелік використаних джерел і коротку рефлексію: що зроблено; що виявилося складним; як перевірено результат; які обмеження залишилися. Заочна форма передбачає розширений обсяг доказових матеріалів і самостійний відео- або синхронний захист.

4.2. Тематичні завдання

Тема 1. Методологічна рефлексія

Завдання: скласти порівняльну таблицю класичної, некласичної та постнекласичної моделей науки; на одному правовому твердженні застосувати критерії науковості; побудувати чотирирівневу методологічну схему.

Рекомендації: кожну модель характеризуйте за розумінням об'єкта, роллю дослідника, ставленням до цінностей і типом пояснення; критерій науковості ілюструйте конкретною операцією перевірки. **Продукт:** таблиця до 2 сторінок і схема. **Самоперевірка:** чи можна за вашим описом повторити перевірку твердження?

Тема 2. Паспорт і логічна матриця дослідження

Завдання: розробити паспорт власної теми та матрицю узгодженості. Додатково сформулювати одну надто широку, одну описову й одну неперевірювану версію теми та виправити їх.

Рекомендації: перевірте, чи всі завдання ведуть до мети; чи не виходить предмет за межі об'єкта; чи містить гіпотеза передбачуваний зв'язок і критерій перевірки. **Продукт:** 2–3 сторінки. **Самоперевірка:** вилучіть один елемент матриці; якщо логіка не змінюється, цей елемент, імовірно, формальний.

Тема 3. Методологічний аудит

Завдання: обрати одну статтю М. Ю. Веселова, реконструювати її методи й процедури, оцінити валідність висновків і запропонувати один спосіб тріангуляції.

Рекомендації: відрізняйте згаданий метод від реально виконаної процедури; виписуйте фрагменти, що підтверджують застосування методу; не робіть висновок про репрезентативність без опису вибірки. **Продукт:** аудиторська таблиця та висновок до 500 слів.

Тема 4. Пошуковий протокол та анотована бібліографія

Завдання: виконати пошук за власною темою щонайменше у трьох ресурсах; зафіксувати запити, дату, кількість результатів і критерії відбору; підготувати шість анотацій по 60–100 слів.

Рекомендації: включіть щонайменше один нормативний акт, одну наукову статтю й одне джерело емпіричних даних, якщо воно релевантне; перевірте DOI через сторінку видавця; у кожній анотації зазначте внесок, метод і обмеження. **Продукт:** журнал пошуку й анотована бібліографія.

Тема 5. Мініпротокол даних і аудит ШІ

Завдання: визначити одиницю аналізу, показники та правило формування вибірки; закодувати не менше 10 одиниць матеріалу або сформувати демонстраційну таблицю з офіційних даних; створити одну діаграму; перевірити одну ШІ-відповідь.

Рекомендації: не використовуйте персональні чи конфіденційні дані; зберігайте первинні записи; відокремлюйте відсутнє значення від нульового; перевіряйте кожне посилання, число та цитату; опишіть версію інструменту, дату, мету й обсяг використання. **Продукт:** протокол, таблиця, діаграма, журнал перевірки та декларація.

Тема 6. Пакет наукової комунікації

Завдання: підготувати назву, структуровану анотацію, п'ять ключових слів, аргументаційну карту, тези усного виступу на 3 хвилини та три слайди; отримати одну рецензію і подати таблицю врахування зауважень.

Рекомендації: висновок має відповідати питанню й не виходити за межі даних; у таблиці рецензування зазначайте «зауваження — рішення — зміна — обґрунтування відхилення»; перевірте текст на некоректні запозичення. **Продукт:** пакет апробації.

4.3. Вибіркове завдання самостійної роботи (10 балів)

Поряд із тематичним портфоліо здобувач обирає **один** із двох рівноцінних варіантів.

1. **Підготовка й подання тез.** Підготувати тези за будь-якою правовою тематикою та надіслати їх для участі у всеукраїнській або міжнародній конференції, конгресі чи круглому столі. Для зарахування подається опублікований текст у збірнику або лист-підтвердження організаційного комітету про прийняття тез до участі й публікації. За виконання нараховується 10 балів. Видання й захід мають бути реальними; здобувач самостійно перевіряє організатора, редакційні вимоги та умови поширення матеріалів.
2. **Онлайн-курс.** Пройти безкоштовний онлайн-курс Prometheus «Академічна доброчесність: для викладачів»: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/akademichna-dobrochesnist-dlya-vykladachiv/. Для зарахування подається автентичний сертифікат, у якому зазначено ім'я та прізвище здобувача, і коротка рефлексія до 300 слів про застосування результатів курсу у власному дослідженні. Сертифікат прикріплюється до дистанційного курсу. За виконання нараховується 10 балів.

4.4. Критерії оцінювання самостійної роботи

Максимум для денної форми — 30 балів: тематичне портфоліо — 20 балів (теми 1–4 по 3 бали; теми 5–6 по 4 бали), вибіркове завдання — 10 балів. Максимум для заочної форми — 40 балів: тематичне портфоліо — 30 балів (по 5 балів за кожну тему), вибіркове завдання — 10 балів.

Тематичний продукт оцінюється за: відповідністю завданню — 30%; методологічною коректністю — 30%; доказовістю та перевіркою джерел — 20%; самостійністю і рефлексією — 10%; оформленням — 10%. Неповний продукт оцінюється пропорційно. Вибіркове завдання зараховується у 10 балів лише після перевірки публікації/листа або сертифіката; відсутність належного підтвердження означає 0 балів за цю складову з правом повторного подання в установлені строки.

5. Індивідуально-консультативна робота: модульні контрольні роботи

5.1. Загальні методичні вказівки

Індивідуально-консультативна робота має обсяг 10 годин для кожної форми навчання. Модульний контроль оцінюється до 20 балів і складається з двох 10-бальних модулів: (1) комплексна теоретико-прикладна МКР за одним із п'яти варіантів; (2) пріоритетний цифровий аналог — сертифікований онлайн-курс «Наукова комунікація в цифрову епоху».

Письмова МКР має містити титульні відомості, зміст, дві стислі теоретичні відповіді, виконане прикладне завдання, висновки та список джерел. Рекомендований обсяг — 8–12 сторінок без додатків. Теоретична відповідь будується за схемою «поняття — дискусійний аспект — аргументована позиція — мікровисновок». Прикладна частина повинна показувати алгоритм, проміжні результати й перевірені джерела, а не лише кінцеву відповідь. Усі нормативні акти перевіряються в офіційній базі станом на дату виконання.

5.2. Варіанти комплексної МКР

Варіант 1. Методологічні рівні й критерії науковості

1. Розкрийте класичну, некласичну і постнекласичну моделі науки та поясніть їх значення для правничого дослідження.
2. Охарактеризуйте філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий і процедурний рівні методології.
3. **Прикладне завдання:** для проблеми феноменологічного розуміння корупційних правопорушень побудуйте чотирирівневу карту, визначте критерії науковості двох можливих тверджень і запропонуйте спосіб їх перевірки.

Порада: не ототожнюйте парадигму з окремим методом; у карті вкажіть функцію кожного рівня та зв'язок між ними.

Варіант 2. Дизайн і гіпотеза

1. Поясніть співвідношення теми, проблеми, прогалини, об'єкта й предмета дослідження.
2. Розкрийте структуру робочої гіпотези та вимоги до її перевірюваності, підтвердження, спростування й коригування.
3. **Прикладне завдання:** складіть паспорт і матрицю узгодженості дослідження статусу судового прецеденту в Україні або державах континентального права.

Порада: кожне завдання пов'яжіть з окремим результатом; у гіпотезі назвіть передбачуваний зв'язок, матеріал і можливий результат, який змусить її переглянути.

Варіант 3. Методи та методологічний аудит

1. Порівняйте доктринальні та емпіричні стратегії правничого дослідження.
2. Розкрийте валідність, надійність, репрезентативність і методологічну тріангуляцію.
3. **Прикладне завдання:** проведіть аудит статті про ефективність адміністративно-правового регулювання: визначте питання, методи, матеріал, процедуру, межі висновків; запропонуйте альтернативний дизайн.

Порада: кожен заявлений метод підтверджуйте дослідницькою операцією;

альтернативний дизайн має відповідати тому самому питанню, інакше порівняння некоректне.

Варіант 4. Джерела, дані й цифрові засоби

1. Охарактеризуйте види джерел правничого дослідження та критерії їхньої надійності.
2. Розкрийте операціоналізацію, вибірку, кодування й типові помилки інтерпретації кількісних та якісних даних.
3. **Прикладне завдання:** за статтею про дорожньо-транспортну аварійність реконструюйте протокол даних, створіть одну альтернативну візуалізацію та оцініть межі причинних висновків.

Порада: вкажіть походження кожного показника; не робіть причинного висновку лише з часової послідовності чи кореляції.

Варіант 5. Аргументація, доброчесність і комунікація

1. Розкрийте структуру юридичної аргументації та критерії логічної переконливості.
2. Охарактеризуйте академічну доброчесність, види плагіату, авторство, конфлікт інтересів і публікаційну етику.
3. **Прикладне завдання:** за обраною статтею М. Ю. Веселова створіть аргументаційну карту, анотацію до 120 слів, п'ять ключових слів і рецензію з трьома конкретними рекомендаціями.

Порада: відрізняйте доказ від посилання на авторитет; у рецензії оцінюйте текст, а не автора; не включайте до анотації бібліографічні посилання без потреби.

5.3. Пріоритетний цифровий аналог модульного контролю

Здобувачі проходять безкоштовний онлайн-курс Prometheus «Наукова комунікація в цифрову епоху»: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/science-communication-digitalera/. Успішне проходження підтверджується сертифікатом, у якому зазначено ім'я та прізвище здобувача. Сертифікат прикріплюється до дистанційного курсу й оцінюється у 10 балів. Викладач перевіряє справжність сертифіката; за потреби здобувач стисло пояснює один

засвоєний інструмент або принцип. Отже, сертифікат становить один модульний контроль (10 балів), а комплексна МКР — другий (10 балів), що разом відповідає передбаченим силабусом 20 балам.

5.4. Критерії оцінювання МКР

Комплексна МКР — до 10 балів: перше теоретичне питання — 2 бали; друге — 2 бали; прикладне завдання — 4 бали; висновки, джерела, оформлення й захист — 2 бали. Повний бал передбачає точність понять, зв'язок з темами силабуса, перевірені джерела, видимий алгоритм і самостійний висновок. Сертифікатний модуль — 10 балів за автентичний сертифікат; 0 балів за відсутній, чужий або неперевірний документ із правом пройти курс і подати сертифікат у визначений викладачем строк.

6. Перелік рекомендованої літератури

Усі наведені нижче ресурси перевірено на наявність відкритої сторінки повного тексту, офіційного тексту або сталого DOI. Для українських джерел застосовано ДСТУ 8302:2015, для іншомовних — APA 7. Дата звернення до електронних ресурсів: 23.08.2026.

6.1. Основні джерела

1. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. *Методологія наукових досліджень* : підручник. Харків : Право, 2019. 368 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3fmb_finan/Metodolohiya-naukovykh-doslidzhen.pdf.
2. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. *Методологія та організація наукових досліджень* : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2022. 48 с. URL: https://doi.org/10.32837/11300.22511.
3. Федотова О. О., Кудлай В. О. *Методологія та організація наукових досліджень* : конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня. Київ : МДУ, 2024. 122 с. URL: https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/7792.
4. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова та ін. ; за ред. І. С. Добронравової, О. В. Руденко. Київ :

ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. URL: https://elib.chdtu.edu.ua/e-books/2925.
5. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / Л. Г. Ліпич та ін. ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/16477.

6.2. Додаткові джерела

1. Badache, F., Kimber, L. R., & Maertens, L. (Eds.). (2023). *International organizations and research methods: An introduction*. University of Michigan Press. https://doi.org/10.3998/mpub.11685289
2. Jonker, J., & Pennink, B. (2009). *The essence of research methodology: A concise guide for Master and PhD students in management science*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-540-71659-4
3. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=64411.
4. Академічна доброчесність: для викладачів : онлайн-курс. Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/akademichna-dobrochesnist-dlya-vykladachiv/.
5. Наукова комунікація в цифрову епоху : онлайн-курс. Prometheus. URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/science-communication-digital era/.

6.3. Публікації розробника, релевантні темам освітнього компонента

1. Веселов М. Ю., Гуржій А. В., Полтавець А. А. Принцип патріотизму в діяльності посадових (службових) осіб як правова категорія. *Науковий вісник Київського інституту Національної гвардії України*. 2024. № 2. С. 70–77. URL: https://doi.org/10.59226/2786-6920.2.2024.70-77.
2. Веселов М. Ю., Веселова Л. Ю. Ефективність адміністративно-правового регулювання: теоретично-прикладний вимір. *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 3. С. 69–78. URL: https://doi.org/10.32782/2078-3566-2024-3-09.
3. Веселов М. Ю., Марценишин І. Ю., Приходько А. О. Аналіз стану дорожньо-транспортної аварійності за участю військовослужбовців в

Україні. *Правовий часопис Донбасу*. 2024. № 2(87). С. 14–20. URL: https://doi.org/10.32782/2523-4269-2024-87-14-20.

4. Веселов М. Ю., Рева С. І. Правова проблема визначення моменту виявлення адміністративного правопорушення (на прикладі правопорушень, пов'язаних з корупцією). *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. № 1. С. 188–194. URL: https://doi.org/10.31733/2078-3566-2024-1-200-207.
5. Рева С. І., Веселов М. Ю. Феноменологічне розуміння корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*. 2024. Вип. 1. С. 63–70. URL: https://doi.org/10.32782/cuj-2024-1-8.
6. Веселов М. Ю., Єпринцев П. С. Відповідальність військовослужбовців за самовільне залишення військової частини або місця служби в умовах воєнного стану: окрема думка щодо новел у законодавстві. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2023. Вип. 1(101). С. 48–60. URL: https://doi.org/10.33766/2524-0323.101.48-61.
7. Веселов М. Ю., Гуржій Т. О., Скрипка О. М. Феномен судового прецеденту в Україні, напрями конвергенції в системі правового регулювання. *Українська поліцеїстика: теорія, законодавство, практика*. 2025. № 4(16). С. 194–200. URL: https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-4-16-34.
8. Веселов М. Ю., Гуржій Т. О., Коваленко В. Л. Статус та роль судового прецеденту в країнах європейського континентального права. *Правовий часопис Донбасу*. 2025. № 4(93). С. 10–16. URL: https://doi.org/10.32782/2523-4269-2025-93-10-16.

6.4. Нормативно-правові акти та офіційні ресурси

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text.
2. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text.
3. Про наукову і науково-технічну експертизу : Закон України від 10.02.1995 № 51/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text.
4. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022

№ 2811-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text.
5. Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text.
6. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text.
7. Верховна Рада України : офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://www.rada.gov.ua/.
8. Законодавство України : офіційна база даних. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws.

Прикінцеві настанови

Методологічна якість роботи визначається не кількістю названих методів або джерел, а прозорістю переходу від проблеми до питання, від питання до даних, від даних до аргументованого й обмеженого висновку. Здобувач несе відповідальність за достовірність фактів, справжність джерел, коректність цитування, захист персональних даних і чесне декларування цифрових інструментів. У разі зміни законодавства або доступності електронного ресурсу слід використовувати чинний офіційний текст на дату виконання роботи та зазначати дату звернення.

Використання технологій штучного інтелекту в межах освітнього компонента допускається
відповідно до 1-го, 2-го та 3-го рівнів:
- ШІ дозволено лише на етапі підготовки (можливе використання для пошуку ідей, планування роботи, аналізу підходів, але не для створення змісту готової роботи);
- ШІ дозволено для вдосконалення мови та форми (допускається використання для редагування тексту, покращення структури, стилю та мовного оформлення);
- ШІ дозволено для часткової підтримки змісту (можливе використання окремих функцій ШІ для аналізу, пояснення, генерації окремих елементів роботи за умови критичного опрацювання та перевірки результатів здобувачем освіти.
У всіх випадках здобувач освіти несе відповідальність за достовірність, самостійність і зміст представленого результату та повинен зазначати факт використання ШІ у випадках, передбачених вимогами до завдання.

Під час технічного оформлення та редагування цього тексту використано технічні можливості OpenAI Codex на основі GPT-5 (версія станом на 4 вересня 2026 року).